Betänkande UtUB 4/2021 rd─ B 4/2021 rd

Utrikesutskottet

Berättelse från Finlands delegation i Europarådet om verksamheten i Europarådets parlamentariska församling 2020

INLEDNING

Remiss

Berättelse från Finlands delegation i Europarådet om verksamheten i Europarådets parlamentariska församling 2020 (B 4/2021 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- ordförande Kimmo Kiljunen, Finlands delegation i Europarådet
- råd för internationella ärenden, delegationssekreterare Gunilla Carlander.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Europarådets primära uppgift är att främja de mänskliga rättigheterna, demokratin och rättsstatsutvecklingen. De viktigaste verktygen i detta arbete är de bindande överenskommelserna och tillsynen över verkställigheten av dem. Europakonventionen, den europeiska sociala stadgan, den europeiska konventionen om förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och de många andra människorättskonventionerna utgör en central grund för det europeiska arbetet för mänskliga rättigheter. Utrikesutskottet betonar betydelsen av Europarådets breda medlemsunderlag. Europarådet har 47 medlemsstater. Ministerkommittén är Europarådets beslutsfattande organ. Den parlamentariska församlingen är ett rådgivande organ som också tar initiativ. Den består av företrädare för medlemsländernas parlament.

Coronapandemin påverkade i betydande grad församlingens omvärldsvillkor under året. Efter mars 2020 ordnades alla möten på distans, och församlingens plenarsammanträden ställdes in. Enligt den utredning som utskottet fått anpassade sig församlingen till situationen genom nya verksamhetssätt och mötesarrangemang och genom ändringar i arbetsordningen. Utskottet anser det vara viktigt att församlingen genom dessa arrangemang kunde göra sin verksamhet trygg.

Enligt en bedömning som utskottet tagit del av utmanas Europarådets människorätts- och rättsstatssystem på ett flagrant sätt, och coronapandemin har för sin del förstärkt denna utveckling. Utskottet delar församlingens oro över de konsekvenser coronarestriktionerna har för förverkligan-

det av de mänskliga rättigheterna, jämställdheten, icke-diskrimineringen och rättsstatsprincipen och betonar församlingens roll vid uppföljningen av denna fråga.

I fråga om uppföljningen av medlemsåtagandena fanns Albanien, Armenien, Azerbajdzjan, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Moldavien, Polen, Ryssland, Serbien, Turkiet och Ukraina på granskningsutskottets agenda under året. När det gäller frågor utanför medlemsstaterna har församlingen fortsatt att noga följa den politiska situationen i Belarus.

Utrikesutskottet anser att uppföljningen av medlemsåtagandena är en väsentlig del av församlingens verksamhet. Församlingens uppgift som valobservatör är ett led i denna uppföljning. Utskottet fick en utredning om svårigheter vid valobservationen på grund av coronapandemin. Flera länder ställde in eller flyttade sina val, och olika praxis i fråga om restriktioner näst intill omöjliggjorde valobservationen i många fall. Utskottet betonar att det är nödvändigt att avveckla restriktionerna så snart det är möjligt med tanke på hanteringen av pandemin. Detta är mycket viktigt för att trygga församlingens verksamhetsförutsättningar.

Under det föregående berättelseåret 2019 var Finland ordförande för Europarådets ministerkommitté. Att Ryssland återvände till församlingen hörde till de viktigaste händelserna under vårt ordförandeskap. Utrikesutskottet upprepar sin tidigare ståndpunkt (UtUB 5/2020 rd) att det är mycket viktigt att frågan kan lösas så att Ryssland kan fortsätta vara medlem i Europarådet. Det betyder samtidigt att landets medborgare också framöver omfattas av skyddet enligt Europakonventionen och dess uppföljningsmekanism.

Utrikesutskottet ser det som en betydande sak att medlemmarna i Finlands delegation i församlingen har fått flera förtroendeuppdrag till exempel i församlingens utskott och underutskott. Delegationen har bland annat varit aktiv i uppgifter inom övervakning och rapportering.

Utrikesutskottet påpekar att det är viktigt att trygga församlingens verksamhetsmöjligheter och återställa verksamheten fullt ut när coronapandemin lättar. I det rådande internationella politiska läget finns det ett särskilt behov av Europarådets och församlingens insatser. Distanskontakt gör att detta arbete inte får full verkan. Utskottet konstaterar vidare att det överlag finns ett stort behov av en internationell politisk diskussion och att en sådan diskussion i högre grad bör föras också i Finlands riksdag.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner ett ställningstagande med anledning av berättelse B 4/2021 rd.

Utskottets förslag till ställningstagande

Riksdagen har ingenting att anmärka med anledning av berättelsen.

Betänkande UtUB 4/2021 rd

Helsingfors 14.9.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
medlem Eva Biaudet sv
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Tom Packalén saf
medlem Jaana Pelkonen saml
medlem Jussi Saramo vänst
medlem Ville Tavio saf
medlem Matti Vanhanen cent
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Jouni Ovaska cent
ersättare Elina Valtonen saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jonna Laurmaa.